Lausunto
Suomen matkatoimistoalan liitto

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

23.1.2019

Asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eläintautilain muuttamiseksi (1516/01.01/2018)

Suomen matkatoimistoalan liitto (SMAL) kiittää mahdollisuudesta päästä kuultavaksi eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokuntaan ja antaa kirjallinen asiantuntijalausunto hallituksen esitysluonnoksesta eläintautilain muuttamisesta. Viittaamme 6.11.2018 maa- ja metsätalousministeriölle antamaamme asiaa koskevaan lausuntoon ja esitämme lisäksi seuraavaa.

Yleistä

SMAL kannattaa hallituksen esityksessä otettuja linjauksia, joiden mukaan vakavien eläintautien leviämistä pyritään ehkäisemään tiedottamisen avulla. Painotamme kuitenkin, että tiedottaminen on hoidettava siten, että kustannukset siitä kohdentuvat oikein. Lisäksi viestin on oltava uskottava ja tämän vuoksi on erityisen tärkeää, että se on sisällöltään ja muodoltaan yhteneväinen kaikissa niissä paikoissa, kuten satamissa ja lentokentillä, joissa informaatiota jaetaan.

Tiedottamisvastuu

Komission täytäntöönpanoasetuksen 2014/709/EU 15 a artiklan mukaan asianomaisten jäsenvaltioiden on järjestettävä ja toteutettava säännöllisesti julkisia tiedotuskampanjoita, joiden avulla edistetään tässä päätöksessä vahvistettuja torjuntatoimenpiteitä ja levitetään niistä tietoa. Tämän mukaan järjestämisvelvollisuus on valtiolla ja sen tulee kantaa myös kustannukset tietojen levittämisestä.

Materiaalin tuottaminen ja kustannusvastuu

Lausunnon kohteena olevassa esityksessä on täsmennetty viranomaisen vastuuta ja ulotettu se ainoastaan sisällön tuottamiseen. Tiedotemateriaalin, kuten julisteiden ja lehtisten ulkoasun suunnittelu sekä niiden painatus- ja materiaalikustannuksista vastaaminen on sälytetty matkanjärjestäjille, laiva- ja lentoyhtiöille sekä satama- ja lentoasemaoperaattoreille, vaikka tiedotteilla pyritään turvamaan sikatalouden toimintaedellytyksiä.

Hallituksen esityksen perusteluissa on todettu, että viranomaistaholla eli Ruokavirastolla ei ole määrärahoja jaettavan materiaalin tekemiseen. Sen sijaan edellytetään, että elinkeinonharjoittajat joutuisivat kantamaan vastuun sikatalouden toimintaedellytysten turvaamistoimenpiteistä aiheutuvista tiedotuskustannuksia, jotka voivat olla erittäin merkittäviä.

SMALin näkemys on, että matkailualan yrityksille (matkanjärjestäjät, laiva- ja lentoyhtiöt) ei tule sälyttää kustannuksia, jotka kohdentuvat muiden alojen yritysten toimintaedellytysten varmistamiseen ja jotka valtion pitäisi edellä mainitun täytäntöönpanoasetuksen mukaan kantaa.

Jaettavan materiaalin ulkoasu

On tärkeää, että jaettava ja esillä oleva materiaali on ulkoasultaan yhdenmukaista, jotta sillä saavutetaan se, mihin tiedottamisella pyritään eli luottamusta herättävän tiedon antaminen matkustajille. Mikäli materiaalin jakajat tekevät materiaalin itse mahdollisimman kustannustehokkaalla tavalla, tämä tavoite voi jäädä saavuttamatta. Materiaalin täytyy olla kaikkien toimijoiden, niin laiva- ja lentoyhtiöiden kuin matkanjärjestäjien osalta yhdenmukaista niin sisällöltään kuin ulkoasultaan ja tämän vuoksi materiaalin on oltava viranomaisen tekemää. Tällä tavoin materiaali vaikuttaa luotettavalta. Materiaalin tuottamista ei voi sälyttää matkailualan toimijoille.

Tiedottamistapa

SMAL pitää erittäin tärkeänä, että eläintautilaissa määritellään tiedonjakamistapa, eikä asiaa jätetä asetuksella määriteltäväksi. Peruslinjat tiedonantajista ja levittämistavasta tulee säännellä lailla. Asetuksella voidaan toki täsmentää yksittäiseen tautiin tai tilanteeseen liittyviä velvoitteita.

Yrityksillä ei ole sinällään mitään sitä vastaan, että ne hoitavat viranomaisen laatiman materiaalin avulla tiedottamisen internetsivuillaan ja esimerkiksi satamissa ja lentoasemilla näkyvillä paikoilla olevien viranomaisten toimittamien kylttien, julisteiden, lehtisten sekä kuulutusten avulla. Nämä ovat SMALin näkemyksen mukaan tehokkain ja riittävä tapa tiedottamisen hoitamiseen.

Muutosehdotus

SMAL katsoo, että hallituksen esityksen yleisperusteluissa ja yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetyn tavoitteen saavuttamiseksi pykälän 59 a 2 momentin sisältöä tulisi muuttaa seuraavasti:

Ruokavirasto huolehtii tiedotusmateriaalin sisällöstä ja tuottamisesta.

Asia tulisi avata myös hallituksen esityksen perustelutekstissä.

SUOMEN MATKATOIMISTOALAN LIITTO

Heli Mäki-Fränti *toimitusjohtaja*

laati: Päivi Laatikainen -Mattsson *apulaisjohtaja, VT*